

PŘÍLOHY

Příloha 1

Přehled událostí spojených s historií Hospodinova příbytku (v textu Tanachu)

Text v Tanachu	Události	Citace
Svatyně na Sinaji:		
2M 19. kap	Příchod na Sinaj	Třetího měsíce potom, co Izraelci vyšli z egyptské země, téhož dne, přišli na Sínajskou poušť. (2M 19:1)
2M 25:8-9	Příkaz postavit příbytek	Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich. Uděláte všechno přesně podle toho, co ti ukazuji jako vzor svatého příbytku i vzor všech <i>bohoslužebných</i> předmětů. (2M 25:8-9)
2M 25.-27. kap.	Návod na zbudování příbytku	
2M 35.-40. kap.	Budování příbytku	Všechnu práci vykonali Izraelci přesně tak, jak Hospodin Mojžíšovi přikázal. Mojžíš celé dílo prohlédl; ano, vykonali je přesně tak, jak Hospodin přikázal. A Mojžíš jim požehnal. (2M 39:42-43)
3M	Popis bohoslužby u stanu setkávání, obětní, kněžské a čistovací a další řády.	
Putování sinajskou pouští (Bemidbar) se stanem setkávání:		
4M 10:11-12	Odchod od Sinaje	Ve druhém roce, dvacátého dne druhého měsíce, se vznesl oblak od příbytku svědectví. I táhli Izraelci ze Sínajské pouště dál, po jednotlivých stanovištích, až se oblak pozdržel na poušti Páranské. (4M 10:11-12)
5M 27-31	Závěrečná řeč Mojžíše	Hospodin řekl Mojžíšovi: „Hle, přiblížily se dny tvé smrti. Povol Jozua a postavte se do stanu setkávání a já mu dám příkaz.“ Šel tedy Mojžíš s Jozuem a postavili se do stanu setkávání. I ukázal se Hospodin ve stanu v oblakovém sloupu. Oblakový sloup stál nad vchodem do stanu. (5M 31:14-15)
Usazování v Kanaánu / Archa v zemi zaslíbené:		
Jz 3.– 4. kap	Archa nesená kněžími překračuje řeku Jordán a s ní celý Izrael.	Tak se stalo. Lid vytáhl ze svých stanů, aby přešel Jordán, a kněží nesoucí schránu smlouvy šli před lidem. Když ti, kteří nesli schránu, přišli k Jordánu a nohy kněží nesoucích schránu se smočily na pokraji vod – Jordán je vždycky v čas žně rozvodněn daleko z břehů –, tu vody řítící se shora zůstaly stát a postavily se jako jednodílná hráz velmi daleko odtud u města Adamu, které leží při Saretanu; a ty, které tekly dolů k Pustému moři, k moři Solnému, se vytratily. Tak přešel lid naproti Jerichu. Kněží nesoucí schránu Hospodinovy smlouvy stáli nepohnutě na suché zemi uprostřed Jordánu a celý Izrael přecházel po suchu, dokud celý ten pronárod do jednoho nepřešel Jordán. (Jz 3:14-17)
Jz 3.– 8. kap.	Izraelité se zastavili v Gilgálu poblíž Jericha). Odtud vyrazili dobít Jericho. Do boje šli i s archou.	Stalo se, jak Jozue lidu nařídil: Sedm kněží nesoucích sedm polnic z beraních rohů se ubíralo před Hospodinem a troubilo na polnice a schrána Hospodinovy smlouvy šla za nimi. Ozbrojenci šli před kněžími troubícími na polnice a shromážděný zástup šel za schránou,

		šli a troubili na polnice. (Jz 6:8-9)
Jz 8. kap.	Mezi horami Gerizím a Ébal. Dobytí města Aje. Jozue zbudoval oltář Hospodinu na hoře Ébalu. Jozue opsal Mojžíšův zákon.	Všechn Izrael se svými staršími, správci a soudci stál po obou stranách schránky proti lévijským kněžím, kteří nosili schránku Hospodinovy smlouvy, i hosté a domorodci, polovina směrem k hoře Gerizímu a druhá polovina směrem k hoře Ébalu, jak kdysi přikázal Mojžíš, služebník Hospodinův, aby dávali požehnání izraelskému lidu.(Jz 8:33)
Jz 18. kap	Po dobytí země se izraelské kmeny shromáždily v Sílu. Jozue losuje územní podíly v Sílu. Sílo poté bylo prvním „pevným místem“ pro archu – tam přebývala zhruba 300-350 let – zhruba po dobu soudců (včetně) ¹ .	Celá pospolitosť Izraelců se shromáždila do Šíla a postavili tam stan setkávání. Zemi si už podmanili. (Jz 18:1) Míkovu tesanou sochu, kterou <i>si dal</i> udělat, tam měli umístěnu po celou dobu, kdy byl dům Boží v Šílu. (Jz 18:31)
Jz 24. kap	Jozuova závěrečná řeč v Šekemu.	I uzavřel Jozue onoho dne v Šekemu smlouvu s lidem a vydal mu nařízení a právní ustanovení. Tato slova zapsal Jozue do knihy Božího zákona. Pak vzal veliký kámen a postavil jej tam pod posvátným stromem, který stál při Hospodinově svatyni. A všemu lidu Jozue řekl: „Hle, tento kámen bude proti nám jako svědek, neboť slyšel všechna slova, která s námi Hospodin mluvil. Bude proti vám jako svědek, abyste nezapírali svého Boha.“ (Jz 24:25-27)
Sd 21. kap.	V Sílu se každoročně slavila výroční slavnost Hospodinova. A to ještě i v době působení proroka Samuela.	Pak řekli: „Hle, rok co rok bývá Hospodinova slavnost v Sílu, které je severně od Bét-elu, východně od silnice vystupující z Bét-elu do Šekemu a jižně od Lebóny.“ (Sd 21:19) Ten muž putoval rok co rok ze svého města, aby se klaněl Hospodinu zástupů a obětoval <i>mu</i> v Sílu. (1S 1:3)
Sd 20. kap.	V této době (přebývání archy v Sílu) se archa jeden čas krátce nachází v Bét-elu (v čase boje s Benjaminovci v Gibeji).	<i>Předtím</i> však Izraelci táhli vzhůru <i>do Bét-elu</i> a plakali před Hospodinem až do večera; potom se Hospodina doptali: „Máme znovu podstoupit boj se syny svého bratra Benjaminá?“ Hospodin odpověděl: „Táhněte proti němu!“ (Sd 20:23) I táhli všichni Izraelci, totiž všechen lid, vzhůru a přišli do Bét-elu. Plakali a seděli tam před Hospodinem a postili se onoho dne až do večera; přitom přinášeli Hospodinu oběti zápalné a pokojné. Pak se Izraelci doptali Hospodina; byla tam totiž v té době schránka Boží smlouvy. (Sd 20:26-27)
1S 1. kap. 3. kap	Archa v Šílu v čase kněze Élího (a jeho nezdárných synů). Sílo je také spojeno s počátkem působení proroka Samuela.	<i>Jednou</i> , když v Šílu pojedli a popili, Chana vstala, <i>zatímco</i> kněz Élí seděl na stolci u veřejí Hospodinova chrámu ... (1S 1:9) Když ho odstavila, vzala ho s sebou, a s <i>ním</i> tři býčky, jednu éfu bílé mouky a měch vína, a uvedla ho do Hospodinova domu v Šílu. Chlapec byl <i>ještě</i> malý. ² (1S 1:24) Hospodin se mu dával i nadále vidět v Šílu; Hospodin se totiž v Šílu zjevoval Samuelovi svým slovem. (1S 3:21) Élí byl již velmi starý. Slyšel o všem, čeho se

¹ Novotný: Biblický slovník, heslo Sílo, s. 881.

² Jedná se o Chanu a jejího syna Samuela, budoucího proroka.

		dopouštěli jeho synové na celém Izraeli, i o tom, že obcovali se ženami konajícími službu u vchodu do stanu setkávání. (1S 2:22) Boží kahan ještě nezhasl a Samuel ležel v Hospodinově chrámě, kde byla Boží schrána. (1S 3:3) Hospodin se mu dával i nadále vidět v Šílu; Hospodin se totiž v Šílu zjevoval Samuelovi svým slovem. (1S 3:21)
1S 4.-5. kap.	Izrael si bere archu do bitvy (Eben-ezer). Pelištejci ukořistili v bitvě archu a odnesli ji do Dagonova chrámu v Ašdodu. Pelištejci stěhují archu do Gaty a poté do Akrónu, všude způsobuje spoušť. Archa už se do Síla nevrátila.	Když se lid sešel v tábore, řekli izraelští starší: „Proč nás Hospodin dnes před Pelištejci porazil? Vezměme si ze Síla schránu Hospodinovy smlouvy, ať přijde mezi nás a zachrání nás ze spárů našich nepřátel.“ Lid tedy poslal do Síla a přinesli odtud schránu smlouvy Hospodina zástupů, trůnícího na cherubech. (1S 4:3-4) Tu posel odpověděl: „Izrael utekl před Pelištejci. Lid utrpěl zdrcující porážku. I oba tvoji synové, Chofní a Pinchas, jsou mrtvi. Boží schrána byla vzata.“ (1S 4:17) „Sláva se odstěhovala z Izraele, vždyť Boží schrána je vzata.“ (1S 4:22) Pelištejci vzali Boží schránu a zanesli ji z Eben-ezeru do Ašdódu. Pelištejci tedy Boží schránu vzali, přenesli ji do domu Dagonova a vystavili ji vedle Dagona. (1S 5:1-2)
Návrat/další putování archy:		
1S 6. kap.	Po 7 měsících vracejí Pelištejci archu zpátky Izraelitům. Archa se vrací do Bét-šemeše (hraniční město Izraele). Archa postavena za městem na kámen při vrchu (kopci).	Po sedm měsíců byla Hospodinova schrána na poli Pelištejců. (1S 6:1) Pak vezmete Hospodinovu schránu a dáte ji na vůz; zlaté předměty, které jí přinesete jako oběť za provinění, vložíte do vaku po jejím boku a pustíte ji, ať jede, a uvidíte: Jestliže bude směřovat ke svému území do Bét-šemeše, pak nám způsobil toto veliké zlo on; jestliže nikoli, tedy poznáme, že nás neranila jeho ruka, ale stalo se nám to náhodou.“ (1S 6:8-9)
1S 7:2	Archa přenesena do Kirjat-jearim (blízko u Bét-šemeš) do péče Abinadaba a jeho syna Eleazara, zůstala tam 20 let. (Šílo bylo pravděpodobně zničeno.)	Ode dne, kdy schrána spočinula v Kirjat-jearímu, uplynulo mnoho dní, celkem dvacet let. Tu celý izraelský dům zatoužil po Hospodinu. (1S 7:2)
1S 14:18-19	Za Saulovy vlády neměla archa ani stan setkávání žádnou funkci. Vyjímkou je rozhovor Saula s knězem Achijášem v době bitvy s Pelištejci.	Saul poručil Achijášovi: „Přines Boží schránu!“ Boží schrána byla totiž toho času mezi Izraelci. Zatímco Saul ještě mluvil s knězem, hluk v táboře Pelištejců se dále vzrůstal. Proto Saul poručil knězi: „Stáhni ruku zpět!“ (1S 14:18-19)
Davidovy pokusy přemístit archu do Jeruzaléma:		
2S 6. kap.	David se pokouší přemístit archu do Jeruzaléma. Incident s Uzou – Uzza byl lévíjec, ale ne kohen (4M 4:15)	David se znovu se všemi vybranými muži z Izraele, se třiceti tisíci, a s veškerým lidem, který byl s ním, vydal na cestu z Baalímu Judova, aby odtud přivezli Boží schránu, při níž se vyzývá Jméno, jméno Hospodina zástupů, trůnícího nad cheruby. Vezli Boží schránu na novém povoze. Vyzvedli ji z Abinádabova domu na pahorku; Uza a Achjó, synové Abinádabovi, řídili ten nový povoz. Vyzvedli ji tedy z Abinádabova domu na pahorku, Uza šel při Boží schráně, Achjó před schránou. David a všichni izraelský dům křepčili

		<p>před Hospodinem za doprovodu různých nástrojů z cypřišového dřeva, citer, harf, bubínků, chřestítek a cymbálů. Když přišli k Nákonovu humnu, vztáhl Uza ruku k Boží schráně a zachytil ji, protože spřežení vybočilo z cesty. Hospodin vzplanul proti Uzovi hněvem. Bůh ho tam pro neúctu zabil a on tam při Boží schráně zemřel. Též David vzplanul, neboť se Hospodin prudce obořil na Uzu, a proto nazval to místo Peres-uza (to je Uzovo zbořenisko); jmenuje se tak dodnes. V onen den pojala Davida bázeň před Hospodinem. Řekl: „Jak by mohla Hospodinova schrána vejít ke mně?“ Proto David nechtěl přenést Hospodinovu schránu k sobě do Města Davidova. David ji dal tedy dopravit do domu Obéd-edóma Gatského. V domě Obéd-edóma Gatského zůstala Hospodinova schrána tři měsíce. Hospodin Obéd-edómovi i celému jeho domu žehnal. Potom králi Davidovi oznámili, že Hospodin pro Boží schránu žehná Obéd-edómovu domu i všemu, co mu patří. David šel s radostí přenést Boží schránu z domu Obéd-edóмова do Města Davidova. (2S 6:1-11)</p>
1Pa 13:12-14	Archa zůstává v domě v Obéd-Edóma, Hospodin domu požehná.	<p>V onen den pojala Davida bázeň před Bohem. Řekl: „Jak bych mohl vnést Boží schránu až k sobě?“ Proto David Boží schránu nepřenesl k sobě do Města Davidova, nýbrž ji dal dopravit do domu Obéd-edóma Gatského. Boží schrána zůstala při domě Obéd-edómově; byla v jeho domě po tři měsíce. Hospodin požehnal Obéd-edómovu domu i všemu, co mu patřilo. (1Pa 13:12-14)</p>
Archa v Jeruzalémě:		
2S 5:5-7	David zvolil Jeruzalém jako svoje sídlo.	<p>V Chebrónu kraloval nad Judou sedm let a šest měsíců, v Jeruzalémě kraloval třiatřicet let nad celým Izraelem i nad Judou. Král šel se svými muži na Jeruzalém proti Jebúsejcům, obyvatelům země. Ti Davidovi řekli: „Sem nevstoupíš, leč bys odstranil slepé a kulhavé.“ Prohlásili: „Sem David nevstoupí.“ Ale David dobyl skalní pevnost Sijón, to je Město Davidovo.</p>
2S 6:12-18	David a koheni stěhují archu do Jeruzaléma (správně podle předpisů) David postavil speciální příbytek – stan, to znamená že původní <i>miškan</i> se s archou nepřesunul.	<p>Potom králi Davidovi oznámili, že Hospodin pro Boží schránu žehná Obéd-edómovu domu i všemu, co mu patří. David šel s radostí přenést Boží schránu z domu Obéd-edóмова do Města Davidova. Když ti, kdo nesli Hospodinovu schránu, ušli šest kroků, obětoval býka a vykrmené dobytce. A David poskakoval před Hospodinem ze vší síly; byl přitom přepásán lněným efódem. David a všichni izraelský dům vystupovali s Hospodinovou schránou za ryčného troubení polnic. Když Hospodinova schrána vstupovala do Města Davidova, Míkal, dcera Saulova, se právě dívala z okna. Viděla krále Davida, jak se točí a vyskakuje před Hospodinem, a v srdci jím pohrdla. Hospodinovu schránu přinesli a umístili ji na příslušném místě uprostřed stanu, který pro ni David postavil. David obětoval před Hospodinem zápalné a pokojné oběti. Když David dokončil obětování zápalných a pokojných obětí, požehnal lidu ve jménu Hospodina zástupů. (2 Sam 16)</p>
1Pa 16:1		<p>Boží schránu přinesli a umístili ji uprostřed stanu, který pro ni David postavil. I přinášeli před Bohem zápalné a pokojné oběti. (1 Pa 16)</p>

1Pa 16:37-40	Z počátku existovala paralelně dvě centra bohoslužby: archa v Jeruzalémě a stan setkávání v Gibeonu.	Kněze Sádoka a jeho bratry kněze zanechal před Hospodinovým příbytkem na posvátném návrší v Gibeonu, aby každodenně zrána i zvečera obětovali Hospodinu na oltáři zápalné oběti, a to podle všeho toho, co je zapsáno v Hospodinově zákoně, který vydal Izraeli. (1Pa 16:39-40)
	Archa v Jeruzalémě v tomto speciálním stanu – 40 let – až do zbudování Šalamounova chrámu	
Šalamounův chrám:		
	Šalamounův chrám stál 70 let	
1Kr 6. kap 2Pa 1. – 6. kap.	Stavba chrámu	V jedenáctém roce v měsíci búlu, což je osmý měsíc, král dům dokončil podle všech svých směrnic a pokynů. Stavěl jej sedm let. (1Kr 6:38)
2Pa 35:1-7	Samotná archa zmíněna za vlády Šalamounovy jenom jednou. Starali se o ní kohaním. Určitou dobu archa nebyla v chrámu. Předpokládá se, že Menaše je nechal z Chrámu odstranit a Josiáš ji naopak do Chrámu navrátil.	Potom slavil Jóšijáš v Jeruzalémě hod beránka Hospodinu. (2Pa 35:1) Lévijcům, posvěceným pro Hospodina, kteří měli poučovat všechny Izrael, nařídil: „Svatou schránu dejte do domu, který vybuodoval izraelský král Šalomoun, syn Davidův. Už ji nebudete nosit na ramenou.(2Pa 35:3)
Znesvěcování chrámu:		
2Pa 26:16-19	Uziáš	Jakmile svou moc upevnil, jeho srdce se stalo domýšlivým, až se úplně zkazil a zpronevěřil Hospodinu, svému Bohu. Vstoupil do Hospodinova chrámu, aby pátil kadidlo na kadidlovém oltáři. Tu za ním vstoupil kněz Azarjáš a s ním osmdesát Hospodinových kněží, statečných mužů. Ti se postavili proti králi Uzijášovi a řekli mu: „Tobě, Uzijáši, nepřísluší pálit kadidlo Hospodinu, neboť to je záležitost kněží, synů Áronových, posvěcených k tomu, aby pálili kadidlo. Odejdi ze svatyně, poněvadž ses zpronevěřil. To ti u Hospodina Boha k slávě nebude.“ Uzijáš se rozběsnil. V ruce měl kadidelnici, aby pátil kadidlo. Jakmile se vůči kněžím rozběsnil, vyrazilo se mu na čele malomocenství před očima kněží v Hospodinově domě u kadidlového oltáře. (2Pa 26:16-19)
2Kr 16:10-16	Achaz	Král Achaz se odebral do Damašku, aby se tam setkal s Tiglat-pileserem, králem asyrským. Když uviděl oltář, který byl v Damašku, poslal král Achaz knězi Urijášovi nákres oltáře a plán všech prací. Kněz Urijáš postavil tedy oltář přesně tak, jak vzkázal král Achaz z Damašku. Kněz Urijáš tak učinil ještě před příchodem krále Achaza z Damašku. Když král z Damašku přišel a viděl oltář, přistoupil k oltáři a obětoval na něm. Zapálil na něm svou zápalnou obět' a obět' přídavnou, vykonal svou úlitbu a pokropil oltář krví z obětí pokojných. Bronzový oltář, který byl před Hospodinem, dal přemístit z místa před Hospodinovým domem, z místa mezi novým oltářem a Hospodinovým domem, a umístil jej stranou nového oltáře, k severu. Potom přikázal král Achaz knězi Urijášovi: „Na velkém oltáři budeš zapalovat jitřní oběti zápalné a přídavnou obět' večerní, ale i zápalnou

		obět královu i jeho obět přídavnou; dále zápalnou obět všeho lidu země a jejich obět přídavnou a jejich úlitby. A budeš jej kropit veškerou krví zápalné oběti a veškerou krví obětního hođu. Bronzový oltář mi bude sloužit k drobopravectví.“ Kněz Urijáš učinil všechno přesně podle příkazu krále Achaza. (2Kr 16:10-16)
2Kr 21:4	Menaše	Zbudoval oltáře v Hospodinově domě, o němž Hospodin řekl: „V Jeruzalémě dám spočinout svému jménu.“
Jr 44:15-30	Předexilní modloslužba králů a jejich manželek	Nato odpověděli Jeremjášovi všichni muži, kteří věděli, že jejich ženy pálívaly kadidlo jiným bohům, i všechny ženy, které tu stály – bylo jich veliké shromáždění –, všechen lid, který pobýval v Patrósu v egyptské zemi: „V tom, co jsi nám mluvil ve jménu Hospodinově, tě neposlechneme. Určitě však splníme všechno, co vyšlo z našich úst, že budeme pálit kadidlo královně nebes a že jí budeme přinášet úlitby tak, jak jsme to dělávali my i naši otcové, naši králové i velmožové v městech judských a na ulicích Jeruzaléma. Tehdy jsme měli chleba dosyta, bylo nám dobře, nic zlého jsme nezakoušeli. Od té doby, kdy jsme přestali pálit kadidlo královně nebes a přinášet jí úlitby, máme nedostatek ve všem a hyneme mečem a hladem.“ Ženy dodaly: „Jestliže pálíme kadidlo královně nebes a přinášíme jí úlitby, cožpak jí bez vědomí svých mužů pečeme obětní koláče, jimiž ji zpodobňujeme, a přinášíme jí úlitby?“ Jeremjáš řekl všemu lidu, mužům, ženám i všemu lidu, kteří s ním vedli rozhovor: „Cožpak si Hospodin nepřipomněl ten obětní dým z kadidla, jež jste pálili v městech judských a na ulicích Jeruzaléma vy i vaši otcové, vaši králové a vaši velmožové i lid země? Nepřišlo mu to na mysl? Hospodin už nemohl snést vaše zlé skutky a vaše ohavnosti, jichž jste se dopouštěli. Proto se vaše země stala troskami, úděsem a zlořečením, bez obyvatele, jak je tomu dnes. Protože jste pálili kadidlo a hřešili proti Hospodinu a neposlouchali Hospodina, že jste se neřídili jeho zákonem, jeho nařízeními ani jeho svědectvím, potkalo vás toto zlo, jak je tomu dnes.“ A Jeremjáš řekl všemu lidu a všem ženám: „Slyšte slovo Hospodinovo, celý Judo v egyptské zemi. Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Vy i vaše ženy, co jste svými ústy vyslovili, to jste svými rukama naplnili. Řekli jste: ‚Splníme sliby, které jsme dali. Budeme pálit kadidlo královně nebes a budeme jí přinášet úlitby.‘ Tak si tedy dodržujte své sliby, vyplňujte své sliby! Ale slyšte slovo Hospodinovo, všechen Judo, který pobýváš v egyptské zemi: Hle, zapřisáhl jsem se při svém velikém jménu, praví Hospodin, že mé jméno už nebude vzýváno v celém Egyptě ústy žádného judského muže, který by říkal: ‚Jakože živ je Panovník Hospodin!‘ Hle, budu nad nimi bdít ke zlému, a ne k dobrému. Všichni judští muži, kteří jsou v egyptské zemi, do jednoho zajdou mečem a hladem. Jen hrstka lidí unikne meči a vrátí se z egyptské země do země judské. A celý pozůstatek judského lidu, který přišel do egyptské země, aby tam pobýval jako host, pozná, či slovo ob stojí, zda mé či jejich. A toto budete mít jako znamení, je výrok Hospodinův: Na tomto místě vás ztrestám, a tak poznáte, že má slova proti vám

		obstojí, vám ke zlému. Toto praví Hospodin: Hle, vydám faraóna Chofru, krále egyptského, do rukou jeho nepřátel, do rukou těch, kteří mu ukládají o život, jako jsem vydal Sidkijáše, krále judského, do rukou Nebúkadnesara, krále babylónského, jeho přítele, který mu ukládal o život.“
Ž 137:1-6	Nebúkadnesar napotřetí ničí Chrám i Jeruzalém bere 50.000 lidí do zajetí Trest: babylónský exil – 70 let	U řek babylónských, tam jsme sedávali s pláčem ve vzpomínkách na Sijón. Svě cítěly jsme v té zemi zavěsili na topoly, když nás ti, kdo nás odvěkli, vybízeli tam ke zpěvu, trýznitelé k radovánkám: „Zapívejte nám některý ze sijónských zpěvů!“ Jak bychom však mohli zpívat píseň Hospodinovu v té cizí zemi? Jestli, Jeruzaléme, na tebe zapomenu, ať mi má pravice sloužit zapomené. Ať mi jazyk přilne k patru, nebudu-li si tě připomínat, nebudu-li Jeruzalém považovat za svou svrchovanou radost. (Jr 137:1-6) ----- Tak se stane celá tato země troskami a bude budit úděs. Tyto pronárody budou sloužit králi babylónskému po sedmdesát let. Až se naplní sedmdesát let, budu stíhat na králi babylónském a na onom pronárodu, totiž na zemi Kaldejců, jejich vinu, je výrok Hospodinův, a způsobím, že bude navěky zpusťována. (Jr 25:11-12)
Jr 25:11-12		
515 př.o.l.-70 o.l. Druhý (poexilní) chrám (archa v něm nikdy nebyla).		

Příloha 2

Babylonský královský diář³

BM 21946

Překlad řádek 11. – 13.

- 11 17. rok: V měsíci *kislev* král Akadu shromáždil svoji armádu a pochodoval do země Hattu⁴.
- 12 Utábořil se naproti Judskému městu (tj. oblehl ho) a druhý den měsíce *adar* město dobyl (a) zajal (jeho) krále.
- 13 Ustanovil krále podle svého srdce, získal velikou kořist, přinesl (poslal) je do Babylonu.

Jeremjáš 39. kapitola

(I stalo se při dobývání Jeruzaléma) devátého roku *vlády* Sidkijáše, krále judského, desátého měsíce, že přitáhl Nebúkadnesar, král babylónský, s celým svým vojskem k Jeruzalému a oblehl jej. Jedenáctého roku *vlády* Sidkijášovy, čtvrtého měsíce, devátého dne, byly

³ Přeloženo z textu v A. K. Grayson: *Assyrian and Babylonian Chronicles* (Eisenbrauns, 2000). On-line: *Chronology of the Hebrew Bible*: <http://mordochai.tripod.com/bibchron.pdf>

⁴ Jedná se o Gazu, odtud podnikali Babyloňané výpady do Egypta.

prolomeny *hradby* města. Všichni velmožové babylónského krále vstoupili do Prostřední brány a usadili se *tam*: Nergal-sareser, Samgar-nebú, Sarsekím, přední z dvořanů, Nergal-sareser, přední z mágů, a všichni ostatní velitelé babylónského krále (39:1-3) ... Kaldejské vojsko je pronásledovalo a dostihlo Sidkijáše na Jerišských pustinách. Chopili se ho a přivedli jej k Nebúkadnesarovi, králi babylónskému, do Ribly v zemi chamátské, kde nad ním vynesl rozsudek. (39:5) ... Sidkijáše oslepil a spoutal ho bronzovými řetězy a odvedl ho do Babylónu. (39:7)

Druhá královská 24. kapitola

V té době přitáhli služebníci Nebúkadnesara, krále babylónského, k Jeruzalému. Město bylo obleženo. Potom dorazil Nebúkadnesar, král babylónský, k městu, které jeho služebníci obléhali. Jójakín, král judský, vyšel ke králi babylónskému, on i jeho matka, jeho služebníci, velitelé i dvořané. Král babylónský jej vzal do zajetí v osmém roce svého kralování. Odvezl odtud všechny poklady Hospodinova domu i poklady domu královského. Osekal všechny zlaté předměty, které dal zhotovit Šalomoun, král izraelský, pro Hospodinův chrám, podle slova Hospodinova. (24:10-13)

Druhá kniha kronik 36. kapitola

Přitáhl na něj Nebúkadnesar, král babylónský, spoutal ho bronzovými řetězy a dopravil ho do Babylónu. Část předmětů Hospodinova domu odvezl Nebúkadnesar do Babylónu a dal je do svého babylónského chrámu. (36:6-7)

Ezdráš 3. kapitola

Když však naši otcové rozhněvali Boha nebes, vydal je do rukou Kaldejce Nebúkadnesara, krále babylónského. Ten zbořil tento dům a lid přesídlil do Babylónu. (Ezd 3:12) ... Také nádoby z Božího domu, zlaté a stříbrné, které Nebúkadnesar odnesl z jeruzalémského chrámu a vnesl do chrámu babylónského, ... (3:14)

Příloha 3

Druhá královská 25. kapitola

¹V devátém roce *Sidkijášova* kralování, v desátém měsíci, desátého *dne* toho měsíce, přitáhl Nebúkadnesar, král babylónský, s celým svým vojskem proti Jeruzalému, položil se proti němu a zbuďovali dokola obléhací val.

²Město bylo obleženo do jedenáctého roku *vlády* krále Sidkijáše.

³Devátého *dne čtvrtého* měsíce, když už tvrdě doléhal na město hlad a lid země neměl co jíst,

⁴byly *hradby* města prolomeny. Všichni bojovníci *uprchli* v noci branou mezi hradbami u královské zahrady. Kolem celého města byli Kaldejci. *Král* se dal cestou k pustině.

⁵Kaldejské vojsko krále pronásledovalo a dostihlo ho na Jeriškých pustinách. Celé jeho vojsko se od něho rozprchlo.

⁶Krále chytili a přivedli jej k babylónskému králi do Ribly, kde nad ním vynesli rozsudek.

⁷Sidkijášovy syny před jeho očima popravili; Sidkijáše oslepil a spoutal ho bronzovými řetězy a odvedl ho do Babylónu.

⁸Sedmého dne pátého měsíce v devatenáctém roce *vlády* Nebúkadnesara, krále babylónského, přitáhl do Jeruzaléma Nebúzaradán, velitel tělesné stráže, služebník babylónského krále.

⁹Vypálil Hospodinův dům i dům královský a všechny domy v Jeruzalémě; všechny význačné domy vypálil ohněm.

¹⁰Celé kaldejské vojsko, které bylo s velitelem tělesné stráže, zbořilo hradby kolem Jeruzaléma.

¹¹Zbytek lidu, který zůstal v městě, a přeběhlíky, kteří přeběhli k babylónskému králi, ten zbývající houf, Nebúzaradán, velitel tělesné stráže, přestěhoval.

¹²Část chudiny země ponechal velitel tělesné stráže jako vinaře a rolníky.

¹³Bronzové sloupy, které byly u Hospodinova domu, podstavce i bronzové moře, které bylo v Hospodinově domě, Kaldejci rozbili a měď z nich odvezli do Babylónu.

¹⁴Pobrali i hrnce, lopatky, kleště na knoty a pánvičky a všechno bronzové náčiní potřebné k bohoslužbě.

¹⁵Také kadidelnice a kropenky, jak zlaté, tak stříbrné, velitel tělesné stráže pobral.

¹⁶Bronzu ze všech těch předmětů, ze dvou sloupů, jednoho moře a podstavců, které dal zhotovit Šalomoun pro Hospodinův dům, bylo tolik, že se nedal ani zvážit.

¹⁷Jeden sloup byl osmnáct loket vysoký a na něm byla bronzová hlavice tři lokte vysoká a kolem hlavice mřížování a granátová jablka. To vše bylo z bronzu. Právě tak *vypadal* druhý sloup včetně mřížování.

¹⁸Velitel tělesné stráže vzal Serajáše, hlavního kněze, i Sefanjáše, druhého kněze, a tři strážce prahu.

¹⁹Z města vzal jednoho dvořana, který dohlížel na bojovníky, a pět mužů z těch, kdo směli patřit na královu tvář, kteří byli v městě, i písaře, velitele vojska, jenž povolával lid země do služby,

a šedesát mužů z lidu země, kteří byli ve městě.

²⁰Velitel tělesné stráže Nebúzaradán je vzal a dovedl k babylónskému králi do Ribly.

²¹Babylónský král je dal v Rible v zemi chamátské popraviti. Tak byl Juda přestěhován ze své země.

Druhá kniha kronik 36. kapitola (5-20)

⁵Jójakímovi bylo dvacet pět let, když začal kralovat, a kraloval v Jeruzalémě jedenáct let.

Dopouštěl se toho, co je zlé v očích Hospodina, jeho Boha.

⁶Přitáhl na něj Nebúkadnesar, král babylónský, spoutal ho bronzovými řetězy a dopravil ho do Babylónu.

⁷Část předmětů Hospodinova domu odvezl Nebúkadnesar do Babylónu a dal je do svého babylónského chrámu.

⁸O ostatních příbězích Jójakímových i o ohavnostech, jichž se dopouštěl, i o tom, co jej postihlo, se dále píše v Knize králů izraelských a judských. Po něm se stal králem jeho syn Jójakín.

⁹Jójakínovi bylo osm let, když začal kralovat, a kraloval v Jeruzalémě tři měsíce a deset dní. Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích.

¹⁰Na přelomu roku ho dal král Nebúkadnesar přivést do Babylónu a s ním i vzácné předměty Hospodinova domu. Za krále nad Judou a Jeruzalémem dosadil jeho bratra Sidkijáše.

¹¹Sidkijášovi bylo jedenadvacet let, když začal kralovat, a kraloval v Jeruzalémě jedenáct let.

¹²Dopouštěl se toho, co je zlé v očích Hospodina, jeho Boha. Nepokořil se před prorokem Jeremjášem a před výrokem Hospodinovým.

¹³Dokonce se vzbouřil proti králi Nebúkadnesarovi, který jej zavázal při Bohu přísahou, byl tvrdošíjný a troufalého srdce a nenavrátil se k Hospodinu, Bohu Izraele.

¹⁴Rovněž i všichni kněžští předáci a lid se mnohokrát zpronevěřili, jednali podle kdejakých ohavností pronárodů a poskvrnili Hospodinův dům, který si oddělil jako svatý v Jeruzalémě.

¹⁵Hospodin, Bůh jejich otců, k nim nepřetržitě posílal své posly, protože měl soucit se svým lidem i se svým příbytkem.

¹⁶Oni však Boží posly zesměšňovali, pohrdali jeho slovy a jeho proroky prohlašovali za podvodníky, takže Hospodinovo rozhořčení dolehlo na jeho lid a nebyl, kdo by ho zhojil.

¹⁷Přivedl na ně kaldejského krále, jenž mečem vyvraždil ve svatyni jejich mladé muže, neměl soucit s mladými muži ani s pannami, ani se starci a kmety; Bůh mu všechny vydal do rukou.

¹⁸Také všechny předměty Hospodinova domu, velké i malé, poklady Hospodinova domu a poklady královny a jeho velmožů, to vše odvezl do Babylónu.

¹⁹Dům Boží spálili, jeruzalémské hradby strhli, všechny jeho paláce vypálili a všechno vzácné zařízení bylo zničeno.

²⁰Pozůstatek lidu, jenž unikl meči, přestěhoval do Babylónu. Stali se otroky, sloužili jemu a jeho synům až do doby, kdy se kralování ujali Peršané.

Příloha 4

Žalm 74

¹*Poučující, pro Asafa.* Bože, zanevřel jsi *na nás* natrvalo? Tvůj hněv dýmá proti ovcím, které paseš.

²Rozpomeň se na svou pospolitost, kterou jsi před věky získal, na svůj dědičný kmen, jež sis vykoupil, na horu Sijón, kde bydlíš.

³Zaměř kroky vzhůru k trvajícím spouštím, ve svatyni nepřítel vše zničil.

⁴Ve tvém shromáždění zněl řev protivníků, svá vítězná znamení *tu* postavili.

⁵Ví se, že tak, jako když se zvedá širočina vzhůru v spleti stromů,

⁶nyní otloukali řezby ve svatyni sekerou a mlatem.

⁷Tvou svatyni podpálili *a* příbytek tvého jména znesvětili, *strhli* k zemi.

⁸V srdci si řekli: „Jejich rod úplně *vyhubíme!*“ Vypálili všechna *místa* Božích shromáždění v zemi.

⁹Svá znamení nevidíme, proroka už není, neví nikdo z nás, co přijde.

¹⁰Jak dlouho se, Bože, smí protivník rouhat? Smí nepřítel znevažovat trvale tvé jméno?

¹¹Proč stahuješ ruku nazpět? *Zvedni* svou pravici z klína, skoncuji s *nimi!*

¹²Bůh je můj Král odedávna, on uprostřed země koná spásné činy.

¹³Svou mocí jsi rozkymácel moře, drakům na vodách roztříštils hlavy,

¹⁴rozdrtil jsi hlavy livjátana, dals ho sežrat hordě divé sběře,

¹⁵rozpoltil jsi *skálu*, *vytryskl* pramen i potok, vysušil jsi mocné říční toky.

¹⁶Tobě patří den, i noc je tvoje, tys upevnil světlo *noci* i slunce,

¹⁷ty sám jsi vytyčil veškerá pomezí země, vytvořils léto i zimu.

¹⁸Hospodine, rozpomeň se na rouhání nepřitele, na zbloudilý lid, jenž znevažil tvé jméno.

¹⁹Nevydávej život své hrdličky dravci, na život svých ponížených nikdy nezapomeň,

²⁰přihlédni ke smlouvě! Plno doupat násilí je v temných koutech země.

²¹Kéž zdeptaný není znovu tupen, ponížený ubožák ať chválí tvoje jméno!

²²Povstaň, Bože, *a* své pře se ujmi, rozpomeň se, že ti bloud utrhá denně.

²³Nezapomeň na křik protivníků, na ten ustavičně stoupající hukot útočníků!

Příloha 5

Pláč 2 – Hněv nepřítele

¹Jak zahalil oblakem ve svém hněvu Panovník sijónskou dceru! Srazil z nebe na zem okrasu Izraele. Nebyl pamětliv podnože svých nohou v den svého hněvu.

²Panovník pohltil bez soucitu všechny Jákobovy nivy, rozbořil ve své prchlivosti pevnosti dcery judské, srovnal se zemí, znesvětil království a jeho velmože.

³V planoucím hněvu srazil každý roh Izraele, svou pravici stáhl nazpět před tváří nepřítele, vzplanul v Jákobovi jako plápolající oheň, šířající *všechno* vůkol.

⁴Napjal svůj luk jako nepřítel, pozvedl pravici jako protivník a hubil všechny, kdo byli žádoucí oku; ve stanu sijónské dcery vylil svoje rozhořčení jako oheň.

⁵Panovník byl jako nepřítel, pohltil Izraele; pohltil všechny její paláce, její pevnosti zničil, rozmnožil v dceři judské smutek a zármutek.

⁶Násilně strhl své zahradě oplocení, své slavnostní shromáždění zničil. Hospodin přivedl na Sijónu v zapomnění slavnost i *den* odpočinku, zavrhl ve svém hrozném hněvu krále i kněze.

⁷Panovník zanevřel na svůj oltář, svou svatyni zrušil, hradby jejích paláců vydal do rukou nepřítele. V domě Hospodinově bylo hluku jako v den slavnostního shromáždění.

⁸Hospodin se rozhodl zničit hradby sijónské dcery. Natáhl měřicí šňůru, už neodvrátí svou ruku od ničení. Tak zarmoutil val i hradbu, rázem je po nich veta.

⁹Do země se ponořily její brány, její závory zničil a roztříštil, její král a velmožové jsou mezi pronárody a zákona není; ani její proroci nemívají vidění od Hospodina.

¹⁰Usedli na zem a ztichli starcové sijónské dcery, házeli si na hlavu prach, oděli se do žíněných suknic. Jeruzalémské panny svěsily hlavu k zemi.

¹¹Zrak mi pro slzy slábne, v mém nitru *to* bouří, játra mi vyhřezla na zem pro těžkou ránu dcery mého lidu, neboť skomírá pachole a kojeneček na prostranstvích města.

¹²Svých matek se ptají: „Kde je obilí a víno?“ když jako smrtelně raněný skomírají na prostranstvích města a na klíně svých matek vypouštějí duši.

¹³Jaké svědectví o tobě vydám, čemu tě připodobním, jeruzalémská dceru? K čemu tě přirovnám, čím tě potěším, pannu, dceru sijónskou? Tvá těžká rána je veliká jak moře, kdo tě uzdraví?

¹⁴Tvoji proroci ti *zvěstovali* šalebná a bláhová vidění, neodhalovali tvoje nepravosti, aby změnili tvůj úděl. Vidění, která ti zvěstovali, byla šalba a svody.

¹⁵Tleskají nad tebou rukama všichni, kdo jdou kolem, syknou a potřesou hlavou nad jeruzalémskou dcerou. „Toto je město, o němž se říkalo: *Místo* dokonalé krásy k potěše celé země?“

¹⁶Rozevírají na tebe ústa všichni tvoji nepřátelé, syknou, vycení zuby a řeknou: „Zhltli jsme *ji*. Ano, toto je den, na nějž jsme čekali, našli jsme, viděli jsme.“

¹⁷Hospodin provedl svůj záměr, splnil, co řekl, to, co přikázal *již* za dnů dávnověkých. Bořil

bez soucitu, dopustil, aby se nepřítel nad tebou radoval, vyvýšil roh tvých protivníků.

¹⁸Jejich srdce úpí k Panovníku; hradbo síjónské dcery, prolévej slzy potokem ve dne i v noci, neochabuj *v pláči*, nedopřej svým očím klidu.

¹⁹Povstaň *a* běduj za noci na počátku hlídek, vylévej své srdce jako vodu před tváří Panovníka. Zvedej k němu své dlaně za život svých pacholátek, skomírajících hladem na každém nároží.

²⁰Pohleď, Hospodine, popatř, s kým jsi *kdy* tak naložil! Což mají ženy jíst svůj plod, pacholátka, jež hýčkají? Což v Panovníkově svatyni má být vražděn kněz a prorok?

²¹Na zemi po ulicích leží mladík i stařec, mé panny a moji junáci padli mečem. Zahubil jsi *je* v den svého hněvu, pobíjel jsi bez soucitu.

²²Voláš jako ke dni slavnostního shromáždění z okolí ty, jichž se děsím, takže v den Hospodinova hněvu nebude nikdo, kdo by vyvázl a přežil. Těm, jež jsem hýčkala a vychovala, připravil můj nepřítel konec.

Příloha 6

Slovníček hebrejských výrazů

(s významy, které jsou použity v této práci)

adonaj adon adonaj ani adonaj elohejchem adonaj cevaot	Hospodin Pán Hospodin Já (jsem) Hospodin, váš B-h Hospodin zástupů
admat-kodeš	svatá půda
akejdat jicchak	„svázání Izáka“, tzv. „obětování Izáka“ jako Abraháмова zkouška
am am jisra'el amí mi-kol ha-amim am segulá	lid, národ lid Izraele můj lid ze všech národů národy oddělený, vzácný (vyvolený)
amida	název části bohoslužby
anan	oblak
áron	truhla, skříň, archa, schrána
áron hakodeš áron haedut áron habrit	archa (svatosti) archa svědectví (t. j. smlouvy) archa smlouvy
ašam	obět za vinu
ašera	(m. j.) posvátný kůl (háj)
bama, pl. bamot	výsost, posvátné návrší
bájit rišon bájit šení bájit adonaj/elohim (ha)bájit ladonaj	První chrám (v Jeruzalémě) Druhý chrám (v Jeruzalémě) Dům Hospodinův/B-ží Dům (pro) Hospodina
bejt, bájit	dům, obydlí
bejt adonaj, habájit ladonaj bejt hamikdaš bejt elahá	Dům Hospodinův (tedy Chrám) totéž aramejsky
bejt tefila bejt kneset	dům modlitby dům shromáždění

berešit	„Na počátku“, První Mojžíšova (Gn)
berít	smlouva
berít avot	smlouva otců (praotců)
berít ha kešet	Smlouva duhy
berít olam	smlouva věčná
berít šalom	smlouva pokoje (míru)
brit mila	obřizka
civa adonaj	Příkaz Hospodinův
debír	svatyně svatých (vnitřní „zadní“ část Chrámu)
bemidbar	„V poušti“, Druhá Mojžíšova (Nu)
devarim	„Slova“, Pátá Mojžíšova (Dt)
divrej hajamim	„slova těch dní“, název bibl. knih Kronik (Pa)
edut	svědectví
ejcha	Jak, název knihy Pláč
elohim	B-h
érec jisra'el	země Izraele
eved adonaj	Služebník Hospodinův (postava z knihy Izajáš)
even hašetija	Základní kámen Chrámu
galut	exil
gan eden	Zahrada Eden
gilgál	kamenné kruhy (kultické místo), také místní jméno
habájit	Dům (ve smyslu Dům Hospodinův)
har	hora
har habájit	Chrámová hora (hora Moria)
hejchal	chrám, palác
hejchal adonaj	Hospodinův chrám
hejchal hamelech	královský palác
hejchal kadoš	svatý chrám
chacar	nádvoří (v chrámu)
cherev	meč

lefi charev cherev ladonaj	ostřím meče Hospodinův meč
cherub	anděl
chag chag hamacot chag hasukot	svátek svátek nekvašených chlebů svátek stánků
chak, (pl.) chukim chak olam	B-ží zákony (příkazy) zákon provždy platný
churban	zkáza, katastrofa (Jeruzalémského chrámu)
jom kipur	svátek Dne pokání
kaporet	příkrov
kír	nádrž na vodu (v Chrámu)
kodeš	svatyně, posvátný
kodeš hakadašim	svatyně svatých, velesvatyně
ketuvim	Spisy (název třetí části Tanachu)
nerot (pl.)	lampy
lechem lechem hapanim	chléb předkladný chléb
lev chacham lev	srdce moudré srdce
makom, hamakom	místo (to) místo (určité místo)
maceb(v)a	posvátný kámen
melachim	Králové, název bibl. knih Královských
menora	<i>menora</i> , sedmiramenný svícen
micvot	příkázání
mikdaš, hamikdaš mikdaš hakodeš	svatostánek, svatyně velesvatyně, „svatyně svatosti“
miškan miškan adonaj miškan bejt haelohim miškan haedut miškan ohel moed	příbytek (přenosný) příbytek Hospodinův příbytek domu Hospodinova příbytek svědectví (tj. smlouvy) příbytek stanu setkávání

miškan kevodecha miškan š´mécha/šemó	příbytek Tvé svatosti příbytek Tvého (Jeho) jména atd.
mišpatim	B-ží zákony (příkázání)
mizbeach/mizbach mizbeach hazahav mizbeach haola	oltář, také oběť zlatý oltář oltář pro celooběti
moadej adonaj	Sváteční doby (svátky) Hospodinovy
more	posvátný dub
neviim neviim rišonim neviim acharonim	Proroci (název druhé části Tanachu) Přední proroci (první část knih Proroků) Zadní proroci (druhá část knih Proroků)
ohel ohel moed ohel haedut	stan stan setkávání stan úmluvy
olam haba olam haze	budoucí svět (svět, který přijde) tento, současný svět
ot ot berít	znamení znamení smlouvy
parochet	opona
pesach	„pesach“, Svátek nekvašených chlebů
regel, pl. regalim	noha, nohy, zde „poutní svátky“
rišon	první
roš hašana	svátek Nového roku
serafim (pl)	nebeské bytosti
sukot	„Stánky“, zde židovský svátek stánků
šavuot	Svátek týdnů (sklizně)
šechina	šechina, boží přítomnost
šema jisra´el	„Slyš, Izraeli“ – základní židovská modlitba, vyznání víry
šeni	druhý
šemot	„Jména“, Druhá Mojžíšova (Ex)
Tanach	Hebrejská bible (5 knih Mojžíšových, Proroci, Spisy) Tóra-Neviim-Ketuvim

tavnit tavnit hamiškan	plán, model, předloha plán příbytku
tehilim	žalmy
techašim (pl.)	neznámé zvíře, nejčastěji překládáno jako jezevec
tšuva	pokání, návrat na správnou cestu
tikun chacot	obnovení (návrat) o půlnoci (liturgický obřad o svátku Tiša b'av)
tiša b'av	Devátý av (židovský svátek)
Tóra	Pět knih Mojžíšových, Pentateuch (Gn, Ex, Lv, Nu, Dt)
torat ha-ašam torat haola torat hamincha torat hachatat torat zevach hašelemim	řád oběti za vinu řád zápalné oběti (ceoloběti) řád oběti přídatné (moučné) řád oběti za hřích řár hodu oběti pokojné
ulam	předsálí, předsíň, nádvoří
vajikra	„I zvolal“, Třetí Mojžíšova (Lv)
zer'a	semeno, sémě, potomek